

- Talent in ontwikkeling
- Modern onderwijs
- Brede buurtschool
- Ouderbetrokkenheid
- Normen en waarden

Protocol vastgesteld op: 24-11-2020
Instemming PMR 23-11-2020
Evaluatie in: sept. 2021

PESTPROTOCOL dr. Willem Dreeschool

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
2.	Plagen en pesten	3
2.1	Het signaleren van pesten?	4
2.2	De gepeste leerling.....	4
2.3	De pester.....	5
2.4	De meelopers en andere leerlingen	5
3	Het pestprotocol	5
3.1	Uitgangspunten.....	5
3.2	De vijf sporen aanpak.....	6
4	Als het toch uit de hand is gelopen	7
4.1	Vertrouwenspersoon en klachtencommissie	7
4.2	Seksuele intimidatie	8
5	Implementatie van het pestprotocol	8
5.1	Programma Sociaal emotioneel leren: Kwink.....	8
5.2	Antipest programma's	8
Bijlage 1	Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest.....	9
Bijlage 2	Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling.....	10
Bijlage 3	Adviezen aan ouders	11
Bijlage 4	Voorbeeld van een pestcontract	12
Bijlage 5	Leessuggesties voor leerkrachten:.....	13

1. Inleiding

De medewerkers van de dr. Willem Drees vinden dat pesten een wezenlijk probleem is dat zeer schadelijk kan zijn voor leerlingen, zowel voor de slachtoffers als voor de pesters. Dit probleem vereist een gezamenlijke aanpak.

Daarom verplicht de school zich tot:

- Het bewustmaken en het bewust houden van het probleem bij alle betrokkenen;
- Het gericht voorlichten van alle betrokkenen en
- Het organiseren van activiteiten ter verbetering van het groeps- en schoolklimaat (preventieve aanpak).

Wanneer er toch gepest wordt betekent dit dat de school:

- Steun biedt aan de gepeste leerling;
- Steun biedt aan de pester;
- Waar mogelijk de zwijgende middengroep betreft bij het oplossen van het pestprobleem;
- Steun biedt aan de leerkracht en
- Steun biedt aan de ouders/ verzorgers /verzorgers

2. Plagen en pesten

Plagen is iets anders dan pesten. Als je geplaagd wordt, kun je altijd terugplagen. Dan komen er geen problemen. Plagen is niet gemeen, plagen is grappig. Om plagen kun je lachen en de volgende keer is de ander aan de beurt. Plagen is een spel, niet altijd leuk maar nooit bedreigend.

Pesten is dat wel. Bij pesten is er een slachtoffer waar een andere leerling (of groep) de baas over speelt. De pester misbruikt zijn macht: het slachtoffer wordt uitgescholden, geslagen of gekleineerd. Pesten is kwetsend bedoeld en kan zich gedurende een lange tijd afspelen; het is niet incidenteel maar structureel.

Onder pesten verstaan wij het volgende: "Pesten is een systematische, psychologische, fysieke of seksuele handeling van geweld door een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer klasgenoten, die (niet langer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen".

We spreken dus van pestgedrag als dezelfde leerling(en) regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen.

Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en andere betrokkenen niet altijd hoe ze ermee om moeten gaan.

Leerkrachten hebben echter een taak bij het voorkomen, bestrijden en oplossen van pestgedrag. Omdat omstandigheden waarin het pesten plaatsvindt kunnen wijzigen, is het bijna niet mogelijk standaard afspraken te maken. We streven naar goede communicatie, afstemmingen en maatwerk.

Leerlingen moeten ervan uit kunnen gaan dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen binnen de school. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van pestgedrag. Voor de groepsleerkrachten betekent dit dat zij groeps gesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen. Zij maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden. Ten behoeve van dit doel kan bijvoorbeeld een pestcontract opgesteld worden, waarin de gezamenlijk gemaakte afspraken verwoord zijn (zie bijlage 4).

2.1 Het signaleren van pesten?

Om het pesten tegen te gaan moet de leraar eerst weten hoe en of er gepest wordt. Dit kunnen zij allereerst doen door steeds bedacht te zijn op signalen die kunnen wijzen op pestgedrag. Hieronder volgen veel voorkomende pesterijen:

Met woorden:	vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes,
Online pesten:	e-mails, SMS, WhatsApp, Facebook, Instagram, Snapchat etc.
Lichamelijk:	trekken aan kleding, duwen, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken;
Achtervolgen:	opjagen en achternalopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, opsluiten, stalken;
Uitsluiting:	doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes, bij groepsopdrachten;
Stelen en vernielen:	afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen;
Afpersing: dwingen	om geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen, intimidatie.

2.2 De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met het uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden leerlingen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties. Bekend is dat kinderen die voortdurend gepest worden op 2 manieren kunnen reageren: ze worden passief of gaan uitdagen.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis of op school niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte;

- Angst dat de ouders / verzorgers met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt;
- Het kind heeft überhaupt moeite om iets thuis te vertellen, vanwege verstandelijke beperking of beperkte spraakmogelijkheden;
- Het probleem lijkt onoplosbaar;
- Het idee dat het niet mag klikken.

2.3 De pester

Pesters zijn vaak de ‘sterkeren’ in hun groep. Zij zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. In veel gevallen is de pester zelf gepest. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en waar mogelijk “onkwetsbaar” gedrag te tonen. Pesters krijgen vaak andere leerlingen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig, omdat ze veelal geen idee hebben van wat ze aanrichten bij anderen. Het is ijdele hoop om te verwachten dat het pesten vanzelf op houdt. Pestgedrag kan een aantal dieperliggende oorzaken hebben. Houdt hier bij de afhandeling van het pestprotocol zoveel mogelijk rekening mee.

Oorzaken kunnen zijn: zelf vroeger gepest zijn, verwend zijn, jaloers zijn op anderen, blootstelling aan geweld op TV of internet of het niet corrigeren van agressief gedrag door ouders.

2.4 De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

3 Het pestprotocol

Ten grondslag aan het pestprotocol ligt de verklaring van de school en de ouders/ verzorgers dat pestgedrag op school niet geaccepteerd wordt en dat indien het zich voordoet er volgens een vooraf bepaalde handelwijze tegen opgetreden wordt. In woord en daad moet de school steeds het signaal afgeven dat pesten niet kan en dus normen overschrijdend gedrag is waartegen eenieder stelling moet nemen.

3.1 Uitgangspunten

Het pestprotocol is alleen efficiënt als aan bepaalde voorwaarden is voldaan: pesten moet als een probleem worden gezien door alle betrokken partijen; leerkrachten, assistenten,

onderwijsondersteunend personeel, ouders/verzorgers en leerlingen. Zij zullen bereid moeten zijn tot samenwerking om de problemen rond pesten aan te pakken. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren. In het kader van preventief beleid wordt pesten bespreekbaar gemaakt met de leerlingen en worden er (les)activiteiten op ontplooid. Leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel moeten in staat zijn signalen van pesten op te kunnen vangen en te interpreteren. De school dient te beschikken over een transparante aanpak indien pesten zich voordoet.

3.2 De vijf sporen aanpak

Het beleid is gebaseerd op 5 sporen die tegelijkertijd aandacht behoeven.

1. Algemene verantwoordelijkheid van de school: leraar heeft een sleutelrol

De school voert actief beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen optimaal geborgd is. De directie draagt er zorg voor dat alle personeelsleden voldoende geïnformeerd zijn m.b.t. het pesten in het algemeen en de te volgen procedures op het gebied van preventief en curatief beleid.

De leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van pesten. Zij zijn de eerstverantwoordelijken voor de aanpak van pesten op school. Er wordt van leraren verwacht dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. Er is veel materiaal beschikbaar dat hiervoor ingezet kan worden (zie bijlage 5: lessuggesties).

2. Het bieden van hulp aan de pester

- De pester wordt geconfronteerd met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de gepeste. Dit gebeurt in een kort gesprek tussen (mentor)leerkracht en de leerling, waarin de leerkracht aangeeft dat de leerling de regels heeft overtreden. Het gepeste kind is hierbij niet aanwezig. De vragen in **bijlage 1** kunnen hierbij behulpzaam zijn.
- Wanneer dit onvoldoende blijkt te zijn, dan worden er een aantal probleemoplossende gesprekken gevoerd met de pester om de oorzaak van het pestgedrag bloot te leggen. Dit is nodig om de juiste hulp te kunnen bieden.
- Er worden **afspraken** gemaakt, die moeten leiden tot gedragsverandering van de pester. Omdat omstandigheden waarin het pesten plaatsvindt kunnen wijzigen, is het bijna niet mogelijk standaard afspraken te maken. We streven naar goede communicatie, afstemmingen en maatwerk.
- Als er sprake is van pesten wordt er altijd contact opgenomen met de ouders van de pester. Het is van belang om te weten hoe ouders eventueel zullen reageren hierop. Als de leerling de kans loopt om hiervoor fysiek gestraft te worden, dan moet er alles aan gedaan worden om het risico hierop te verkleinen.
- Zo nodig worden de aandacht functionarissen ingeschakeld.

3. Het bieden van steun aan de leerling die gepest wordt

- De groepsleerkracht neemt het probleem serieus.
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt. Zie **bijlage 2** voor een handreiking.

- Er wordt met de gepeste overlegd over mogelijke oplossingen. Bij oplossingen kan gedacht worden aan: verbeteren van de weerbaarheid of sociale vaardigheidstrainingen.
- Er wordt contact gelegd met de ouders, in overleg met leerling.
- Zo nodig wordt andere (professionele) hulp aangeboden.

4. **Het betrekken van de middengroep bij het probleem**

- De school werkt aan een klimaat waarin leerlingen het voor elkaar opnemen in plaats van de pesters hun gang te laten gaan.
- De groepsleerkracht bespreekt (indien mogelijk) met de klas het pesten en benoemt de verschillende rollen van de leerlingen hierin. Soms kan het raadzaam zijn om geen pestsituatie in de klas als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daar bovenuit te tillen. Bijvoorbeeld aan de hand van een krantenknipsel.
- Voorbeeldgedrag van het team is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar.
- Praten is niet voldoende. Het is beter om de leerlingen aan den lijve te laten ondervinden wat het is om buitengesloten te worden, bijv. met rollenspellen.
- Een effectieve methode om pesten binnen de perken te houden is het vaststellen van regels door leerlingen en leerkrachten.
- Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en de bijdragen van de groep aan de verbetering van de situatie. De groepsleerkracht/mentor controleert na enige tijd of het pesten daadwerkelijk niet meer voorkomt.
- Tips en adviezen zijn te vinden op www.pestbriefje.com en www.pestweb.nl

5. **Het bieden van steun aan de ouders/ verzorgers**

- Ouders/ verzorgers die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.
- De school werkt samen met de ouders/ verzorgers om het pesten aan te pakken.
- De school adviseert ouders/verzorgers over de omgang met hun gepeste of pestende kind (**zie bijlage 3 voor adviezen aan ouders**)
- In uitzonderlijke gevallen nodigt de school de ouders van de pester en het gepeste kind samen uit voor een gesprek.
- In alle overige gevallen delen we geen privacygevoelige informatie.
- De school verwijst de ouders/verzorgers zo nodig naar deskundige hulpverleners.

De ouders/verzorgers van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Een gepest kind wil zich echter niet alleen veilig voelen op school, het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

4 **Als het toch uit de hand is gelopen**

4.1 **Vertrouwenspersoon en klachtencommissie**

Ouders/ verzorgers kunnen – ondanks alle inspanningen van school – niet tevreden zijn over de aanpak van de school van het pestprobleem. Als de gesprekken niet meer soepel

verlopen, kunnen ouders/ verzorgers gewezen worden op de mogelijkheid van bemiddeling door de vertrouwenspersoon. Op de Dr. Willem Drees zijn dat Jasper Stoppelenburg en Inge Petrie.

4.2 Seksuele intimidatie

Pesten kan zich ook in een seksuele vorm uiten. Het kan dan gaan om verbale beledigingen, bekluren, het lastig vallen met seksueel getinte boodschappen en handtastelijkheden. Klachten over seksuele intimidatie kunnen bij de vertrouwenspersoon van de school gemeld worden. De vertrouwenspersoon is er voor de ondersteuning van de klager. Een belangrijk aspect in die ondersteuning is dat de vertrouwenspersoon meedenkt over de meest logische vervolgstap. Zo wordt er gekeken of de klacht nog intern kan worden behandeld, of er bemiddeling mogelijk is, of dat het echt om ontucht, aanranding of verkrachting gaat, dat bij het bevoegd gezag van de school gemeld moet worden en waarvan bij de politie aangifte moet worden gedaan.

Voor advies kan ook contact worden opgenomen met Het Centraal Meldpunt van de Vertrouwensinspecteurs tel. 0900-1113111.

5 Implementatie van het pestprotocol

5.1 Programma Sociaal emotioneel leren: Kwink

Wij gebruiken het programma Kwink in alle groepen voor het sociaal emotioneel leren. Daarnaast starten wij het schooljaar met de methode “Goed Gedrag voor een veilige school”. Deze methode wordt in alle groepen gebruikt om een veilig klimaat te creëren en te behouden op school. Belangrijk hierbij is dat we als schoolteam in alle groepen dezelfde regels en afspraken hanteren en bespreken met de leerlingen.

5.2 Antipest programma's

De door het Onderzoek consortium gevonden resultaten worden door de Commissie Antipestprogramma's als heel bescheiden beoordeeld; de effecten van KiVa, PRIMA en Taakspel zijn klein. (2018)

Als er sprake is van pesten zullen we op dat moment kijken of het effectief is om een programma te gaan volgen voor de hele groep.

Bijlage 1 Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is drieledig:

- 1 De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan.
- 2 Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- 3 Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren

Wees heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt, maar met behoud van de relatie. Bijvoorbeeld: “Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt”. Zeg nooit: “Je bent heel gemeen”. Je wilt duidelijk verder met de leerling. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing.

Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.

Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe de situatie veranderd en het pestprobleem opgelost kan worden.

Bijlage 2 Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders/ verzorgers of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er leerlingen die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Bijlage 3 Adviezen aan ouders

Adviezen aan ouders van pesters:

- Neem het probleem serieus. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- Praat met het kind om achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak het kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed aandacht aan het kind
- Stimuleer het kind tot het beoefenen van een sport om zijn agressie vreedzaam kwijt te kunnen
- Schakel eventueel deskundige hulp in

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen:

- Bespreek het probleem met de direct betrokken leerkracht(en)
- Lees samen met het kind literatuur over pesten op school
- Beloon het kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen
- Stimuleer het kind tot het beoefenen van een sport
- Houd de communicatie met het kind open en blijf dus in gesprek met het kind
- Steun het kind in het idee dat er een eind aan komt
- Laat het kind opschrijven wat het heeft meegemaakt.
- Laat het kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining.

Als de ouders aangeven dat zij er eigenlijk van hun kind niet met de school over mogen praten, maak hen dan duidelijk dat de school het voorzichtig zal aanpakken en dat er regelmatig afstemming plaatsvindt met hen.

Adviezen aan andere ouders

- Neem het probleem serieus; het kan ieder kind overkomen
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- Maak het tot een gemeenschappelijk probleem
- Praat met het kind over school, over relaties in de klas, over pesten in de groep en over wat leerkrachten doen.
- Koppel informatie van het kind terug naar de school: wie pest er, wat doen zij en waarom.
- Corrigeer het kind als het voortdurend anderen buitensluit of als het meedoet met pesten.
- Geef als ouder het goede voorbeeld.
- Leer het kind voor anderen op te komen.

Bijlage 4 Voorbeeld van een pestcontract

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school. Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

- Ik accepteer de ander zoals hij is en ik discrimineer niet;
- Ik scheld niet en doe niet mee aan uitlachen en roddelen;
- Ik blijf van de spullen van een ander af;
- Als er ruzie is speel ik niet voor eigen rechter;
- Ik bedreig niemand, ook niet met woorden;
- Ik gebruik geen geweld;
- Als iemand iets doet wat ik niet wil, vraag ik hem of haar duidelijk daarmee te stoppen;
- Als dat niet helpt, vraag ik een docent om hulp.

Bijlage 5 Leessuggesties voor leerkrachten:

- *De zondebok in de klas* door Bob van der Meer. Aan te vragen bij Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie, website: www.nigz.nl.
- *Pesten op school* door Bob van der Meer. Overzicht van artikelen, Utrecht, APS, 1999. ISBN 9066073047.
- Het NIGZ heeft een website waarop nog veel meer achtergrondinformatie te vinden is. Ga op de pagina www.nigz.nl/infocentrum/index.cfm naar 'zoeken in bestanden'. Na het aanklikken van 'literatuur' en het invoeren van het trefwoord 'pesten', verschijnt er een overzicht van publicaties over de aanpak van het pesten. Verder biedt de website van de Stichting Vredeseducatie: www.vredeseducatie.nl tal van suggesties.
- *Groepsplan gedrag (planmatig werken aan passend onderwijs)* door Kees van Overveld (2013)
- *Pesten op school — adequaat optreden tegen pestgedrag* door Dieter en Gita Krowatschek. Spelletjes, activiteiten en oefeningen voor het herkennen, signaleren en bestrijden van pestgedrag op school.
- *Pedagogische adviezen voor speciale kinderen (een praktisch handboek voor professionele opvoeders, begeleiders en leerkrachten)* door Trix van Lieshout.

Lessuggesties voor leerkrachten:

- Het APS heeft effectief werken aan regels, aanspreken en het nemen van maatregelen kort samengevat in het boekje *'Baas in eigen soap'*. Het laat zien hoe leerlingen actief te betrekken zijn bij: het maken van klassen- en schoolregels; het aanspreken van elkaar op gedrag (complimenten, vragen en kritiek); het verbeteren van gedrag. Ook de No Blame aanpak en herstelrecht komen daarin kort ter sprake. Het boekje is aan te vragen bij het Expertisecentrum 'School & veiligheid' van het APS. De tekst is ook te downloaden via www.schoolenveiligheid.nl.
- Voor de onder-, midden- en bovenbouw heeft het poppentheater 'De kleine zon' het poppenspel 'Pesten, Over en Uit!' ontwikkeld dat de vijfsporenaanpak volgt. Bij het poppenspel wordt lesmateriaal geleverd. Website: www.kleinezon.nl.
- Een specifieke lesactiviteit voor de leerlingen van de bovenbouw is het rollenspel *'Carmen als zondebok'*. Door middel van dit rollenspel ervaren leerlingen aan den lijve wat het is buitengesloten, geïsoleerd of gepest te worden. Dit rollenspel veroorzaakt emoties, doet een beroep op gevoelens, en heeft daardoor meer effect dan alleen maar over pesten praten. Website: www.boaproducties.nl.
- Voor informatie over beeldmateriaal m.b.t. pesten is er de Klantenservice Televisiearchief van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid. Website: www.beeldengeluid.nl.

Sites tegen pesten:

- www.pestweb.nl
Geeft informatie aan leerlingen in de bovenbouw. Ook leerkrachten en ouders / verzorgers kunnen er terecht. De site gaat uit van het Transferpunt voor jongeren, school en veiligheid van het APS.
- www.stoppestennu.nl Biedt uitgebreide informatie over online pesten en online gevaren voor jongeren. Voor tips, hulp en werkbladen.
- www.mediawijsheid.nl Biedt uitgebreide informatie over het online pesten.
- www.meldknop.nl Kinderen kunnen hier vervelende ervaringen op het internet melden.
- www.posicom.nl
Het anti-pestbureau Posicom is gespecialiseerd in het aanpakken van pesten en in het optimaliseren van groepsprocessen en biedt daarvoor een aantal diensten en readers aan. Posicom verzorgt tevens ouderavonden over het aanpakken van pesten.
- www.besafeonline.org
Op deze site staat informatie over veilig internetgebruik, waaronder ook een onderdeel digitaal pesten.
- <https://www.mediaopvoeding.nl/>
Deze site biedt ouders en kinderen informatie over de sociale media en hoe hier goed mee om te gaan.

Vragen over pesten op school:

- 0800-0432

Leerlingen en leerkrachten kunnen iedere schooldag van 11.00 tot 21.00 uur voor een persoonlijk gesprek terecht bij de kindertelefoon van www.pestweb.nl.

- 088-6050101

5010 is een gezamenlijk initiatief van de landelijke organisaties voor ouders/verzorgers in het onderwijs. 5010 is op schooldagen gratis bereikbaar van 09.30-12.30 en van 13.00-16.00 uur. Aan de medewerkers van 5010 kan men alle mogelijke vragen over het onderwijs stellen, ook over pesten. Er wordt geluisterd, advies gegeven of doorverwezen naar deskundigen. Vragen kunnen ook per e-mail worden gesteld via de website www.oudersonderwijs.nl

In de orthotheek opgenomen materiaal:

- Groepsplan gedrag (planmatig werken aan passend onderwijs) door Kees van Overveld (2013)
- Gedragsproblemen (ontwikkelingen en risico's) door J.D. van der Ploeg. (2005)

- Pedagogische adviezen voor speciale kinderen (een praktisch handboek voor professionele opvoeders, begeleiders en leerkrachten) door Trix van Lieshout. (2002)
- Uw kind op internet (handboek voor ouders) door Evert Bergervoet en Justine Pardoën. (2008)
- Uit de serie Kijk en beleef nr. 5: Plagen — omgaan met plagerijtjes door Jennine Staring.
- Mijn leerling online door Justine Pardoën en Remco Pijpers (o.a. hoofdstuk 2 over wat te doen bij digitaal pesten).
- Ho, tot hier en niet verder! Training in sociale weerbaarheid voor kinderen van 7 tot 12 jaar en hun ouders/verzorgers door Jooske Kool.
- Theoretische verantwoording — kinderen en hun sociale talenten door Kitty van Voorst van Beest en Martine van Bokkem.
- Pesten op school — adequaat optreden tegen pestgedrag door Dieter en Gita Krowatschek. Spelletjes, activiteiten en oefeningen voor het herkennen, signaleren en bestrijden van pestgedrag op school.
- Horen, zien en niet meer zwijgen door Margot Cox. Een uitgave van onderwijsvoorlichting Kenmerk.
- Stop het pesten — Een uitgave van de Stichting Stop het Pesten.
- Vet Veilig Internet (tieners en internet) door Bamber Delver (2006)